

Remiss - Remiss SOU 2020:42 En annan möjlighet till särskilt stöd - Reglering av kommunala resursskolor

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Yttrande över remissen ”En annan möjlighet till särskilt stöd- Reglering av kommunala resursskolor” lämnas till Utbildningsdepartementet enligt Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag.

Ärende

Linköpings kommun har av Utbildningsdepartementet inbjudits att lämna synpunkter på remissen SOU 2020:42 ”En annan möjlighet till särskilt stöd – Reglering av kommunala resursskolor” som är ett delbetänkande till ”Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven”.

Utredningen har fokuserat på att kartlägga användningen av särskild undervisningsgrupp och resursskolor samt på en översyn av lagstiftningen för att undanröja eventuella hinder för dessa undervisningsformer och därmed göra det lättare att få stöd. Utredningen har även analyserat om reglerna om undantag från krav på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning och besluta om betyg i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna ska förlängas.

I remissen föreslås bland annat att:

- Dagens regler om placering av elever i särskild undervisningsgrupp bör behållas oförändrade.
- En kommun vid vissa grundskoleenheter ska få begränsa utbildningen till att avse elever i behov av särskilt stöd (resursskola).
- Skolverket, i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, ska få i uppdrag att ta fram stöd för tillämpningen av bestämmelserna om tilläggsbelopp.
- Den tid som övergångsbestämmelserna om undantag från krav på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning och besluta om betyg i grundsärskolan, gymnasiesärskolan, särskild utbildning för vuxna och specialsolan bör förlängas till utgången av juni år 2028.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att barn- och ungdomsnämnden för Linköpings kommun ställer sig positiv till innehållet i remissen men att följande kompletterande synpunkter ska lämnas:

”Linköpings kommun anser att det bör finnas en möjlighet att anordna en skolenhet bestående av flera mindre resursskolor. Detta bör kunna göras även om grupperingarna ligger på geografiskt avstånd från varandra och i aktuell lagstiftning därför inte kan bilda en skolenhet.

Förslaget bygger på att resursskolor ofta är små skolenheter med färre än tio elever. Ur elevperspektiv ger detta förslag en möjlighet för resursskolans rektor att placera eleven i den resursskolegrupp där eleven har bäst möjligheter och förutsättningar att fullgöra sin utbildning.

Linköpings kommun menar även att förslaget innebär att vårdnadshavare/elev kommer att ansöka till kommunens resursskola och inte till flera olika små skolenheter. Detta kommer att bidra till en ökad flexibilitet i såväl placering som mottagande.

Linköpings kommun vill framhålla att alla elever i behov av särskilt stöd inte är i behov av att få det stödet inom ramen för en resursskolas verksamhet utan resursskolan ska ses som ett komplement till det särskilda stöd som kan ges på alla skolor. Det vill säga att det i samband med varje enskild ansökan till en resursskola måste göras en bedömning av om elevens behov av särskilt stöd bäst tillgodoses på den nuvarande skolan eller genom att mottas på en resursskola där ytterligare möjligheter till anpassningar i lärmiljön kan erbjudas.”

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Yttrande över remiss – En annan möjlighet till särskilt stöd
Yttrande till Utbildningsdepartementet över SOU 2020-42

Bakgrund

SOU 2020:42 ”En annan möjlighet till särskilt stöd – Reglering av kommunala resursskolor” är ett delbetänkande till ”Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven och utredningens direktiv utgår från en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

Utredningen som legat till grund för delbetänkandet har haft följande följande uppdrag:

1. redovisa vilket utrymme skollagen lämnar för flexibla lösningar när det gäller undervisningsgrupper för elever som behöver stöd och hur dessa används i grundskolan,
2. kartlägga och analysera i vilken utsträckning rektorer och huvudmännen använder särskild undervisningsgrupp som stödåtgärd och vilka överväganden som de gör i fråga om elevers deltagande i sådan grupp,
3. analysera vilka förändringar av bestämmelserna för särskild undervisningsgrupp som bör göras för att det ska bli lättare för elever att få stöd utanför den ordinarie undervisningsgruppen,
4. analysera eventuella gränsdragningsproblem mellan placering i särskild undervisningsgrupp och placering i s.k. resursskola avseende bland annat förhållandet till bestämmelserna om placering i skolenhet och ansvarig rektor,
5. kartlägga och analysera i vilken utsträckning dagens s.k. resursskolor möter de behov som finns samt redovisa åtgärder som kan stärka dagens s.k. resursskolor, och
6. lämna nödvändiga och för eleven rättssäkra författningsförslag, som stärker och förenklar arbetet med stödinsatser kopplade till elevens grupptillhörighet.

Slutsatser i utredningen

Utredarens slutsats gällande utrymmet i skollagen för flexibla lösningar är att dagens skollagstiftning ger ett betydande utrymme för flexibla lösningar vad gäller gruppindelning av såväl elever i behov av särskilt stöd som av övriga elever.

Utredarens slutsats gällande eventuella förändringar av bestämmelserna för särskild undervisningsgrupp är att reglerna om särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning i sig själva inte utgör något hinder för att ge elever särskilt stöd i denna form. Utredningen gör mot den bakgrunden bedömningen att det inte är lagstiftningsåtgärder som krävs för att göra det enklare att placera elever i behov av särskilt stöd i särskilda undervisningsgrupper. Utredaren föreslår därför inte några förändringar av bestämmelserna om särskild undervisningsgrupp.

Gällande eventuella gränsdragningsproblem mellan placering i särskild undervisningsgrupp och placering i s.k. resursskola konstaterar utredaren utifrån den kartläggning som gjorts att det finns gränsdragningsproblem mellan kommunala resursskolor och det vi benämner kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper. Det råder en otydlighet i både vilka de reella och de formella skillnaderna är mellan dessa organisatoriska lösningar. Utredaren konstaterar att det är svårt att bedöma om dagens resursskolor ger eleverna de bästa möjligheterna att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Det saknas nationella utvärderingar av befintliga resursskolors kvalitet. Det behövs bättre uppföljning och utvärdering för att säkerställa likvärdigheten i det stöd som eleverna ges.

Utredningen konstaterar också att det finns behov av forskning som visar på långsiktiga effekter av att elever i behov av särskilt stöd har varit placerade i särskilda undervisningsgrupper och resursskolor jämfört med att elever har fått stöd inom det ordinarie sammanhanget under sin skoltid. Även elevernas perspektiv och egna erfarenheter behöver följas upp i större utsträckning för att det ska vara möjligt att bedöma om en organisatorisk lösning är ändamålsenlig.

Utredaren konstaterar att elevens behov av särskilda organisatoriska lösningar hänger samman med vilket stöd elevens skola kan ge inom eller i anslutning till det ordinarie sammanhanget. Det går därför inte att dra slutsatsen att fler särskilda undervisningsgrupper eller resursskolor är det bästa sättet för att tillgodose elevers behov av stöd. Däremot är det viktigt att det finns förutsättningar i lagstiftningen för att skapa särskilda organisatoriska lösningar när det behövs.

Gällande uppdraget att redovisa åtgärder som kan stärka dagens s.k. resursskolor ser utredaren ett behov att i lag reglera vissa underliggande frågor rörande kommunala resursskolor. Detta med anledning av den dom i Högsta förvaltningsdomstolen som fastslog att kommuner får inrätta och driva egna resursskolor för elever i behov av särskilt stöd.

Utredaren föreslår därför att det införs en bestämmelse i skollagen som anger att en kommun, i likhet med vad som gäller för enskilda skolhuvudmän, vid vissa av sina skolenheter får begränsa utbildningen till att avse elever i behov av särskilt stöd.

Den föreslagna regleringen innebär inte att det införs någon skyldighet att inrätta resursskolor, utan en möjlighet.

Utredningen föreslår att en skolenhet med begränsat mottagande för elever i behov av särskilt stöd ska kallas resursskola och att regleringen bör omfatta grundskolan och grundsärskolan.

Gällande tilläggsbelopp konstaterar utredaren att både tillämpningen av bestämmelserna och hanteringen av ansökningar om tilläggsbelopp skiljer sig betydligt mellan kommuner. Utredningen föreslår därför att Skolverket i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att ta fram stöd för tillämpning av bestämmelserna om tilläggsbelopp. Detta för att få en mer likvärdig tillämpning över landet och i viss utsträckning minska den administrativa bördan för inblandade parter i och med att de krav som ställs på utredningarna kan bli mer lika över landet.

Det föreslås även i utredningen att statistik om resursskolor bör samlas in och att uppgiften om huruvida en skola är en resursskola eller inte ska vara obligatorisk att lämna till Skolverket. Detta i syfte att få mer tillförlitlig statistik över vilka skolor, både fristående och kommunala, som har ett mottagande begränsat till elever i behov av särskilt stöd.

Utredningen föreslår även att undantaget från behörighet i särskolan ska förlängas. Detta med anledning av att andelen behöriga lärare i den grupp som anställdes i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna före den 1 juli 2011 alltså är låg.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till yttrande

Förslaget till barn- och ungdomsnämndens yttrande har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av två sakkunniga vid barn- och ungdomsavdelningen, förvaltningens jurist, chefen för sektionen för resurs- och stödverksamhet samt ansvarig nämndhandläggare. Dialog har förts med en rektor för särskola samt med en sakkunnig vid bildningsavdelningen.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslagen i utredningen. Det är glädjande att utredaren ser ett behov av en reglering som tydliggör, och därmed stärker, kommunernas möjligheter att inrätta resursskolor. Förslaget om uppdrag till Skolverket att i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten ta fram stöd för tillämpning av bestämmelserna om tilläggsbelopp är mycket bra och viktigt. Förvaltningen ser även positivt på förlängningen av dispens för behörigheten i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen vill dock föreslå att följande kompletterande synpunkter lämnas till Utbildningsdepartementet:

”Linköpings kommun anser att det bör finnas en möjlighet att anordna en skolenhet bestående av flera mindre resursskolor. Detta bör kunna göras även om grupperingarna ligger på geografiskt avstånd från varandra och i aktuell lagstiftning därför inte kan bilda en skolenhet.

Förslaget bygger på att resursskolor ofta är små skolenheter med mindre än tio elever. Ur elevperspektiv ger detta förslag en möjlighet för resursskolans rektor att placera eleven i den resursskolegrupp där eleven har bäst möjligheter och förutsättningar att fullgöra sin utbildning.

Linköpings kommun menar även att förslaget innebär att vårdnadshavare/elev kommer att ansöka till kommunens resursskola och inte till flera olika små skolenheter. Detta kommer att bidra till en ökad flexibilitet i såväl placering som mottagande.

Linköpings kommun vill framhålla att alla elever i behov av särskilt stöd inte är i behov av att få det stödet inom ramen för en resursskolas verksamhet utan resursskolan ska ses som ett komplement till det särskilda stöd som kan ges på alla skolor. Det vill säga att det i samband med varje enskild ansökan till en resursskola måste göras en bedömning av om elevens behov av särskilt stöd bäst tillgodoses på den nuvarande skolan eller genom att mottas på en resursskola där ytterligare möjligheter till anpassningar i lärmiljön kan erbjudas.”

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i remissen förväntas inte ge några ökade kostnader för skolhuvudmännen.

Linköpings kommun delar denna bedömning.

Länk till remissen

Länk till remissen:

<https://www.regeringen.se/49ec22/contentassets/0966298832c643809905412ddc67414a/en-annan-mojlighet-till-sarskilt-stod--reglering-av-kommunala-resursskolor-sou-202042>

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
bildningsnämnden